

55 let po Angeli Boškin in še kako leto potem

Jože Lavrinec

Nič kaj posebnega se ni dogajalo tistega dnevnega leta, dolgih 55 let po umestitvi Angele Boškin na mesto skrbstvene sestre. Časopisni stolpci so bili napolnjeni s kopicami v glavnem nepomembnih novic. Politiki so se dobesedno prerivali z obljubami, ki jih niso mogli izpolniti. Po 30 letih skrivanja se je tega leta vrnil domov zadnji japonski vojak, Kitajci pa so postali bogatejši za celo divizijo glinenih vojakov. Še ne tako dolgo obetajoči program Apollo je zvođenel, nadomestile so ga misije Skylab, ki so nizale vse manj in manj pomembne rekorde po času bivanja v vesolju. Za povrh je Indija postala že osma država z že tako preveč atomskimi bombami in še skupina Abba nam je vsem zmešala glavo s svojim evrovizijskim Waterloo. Saj tudi pri nas, v Sloveniji ali takrat še Jugoslaviji, ni bilo dosti drugače. Dobili smo novo zvezno ustavo SFRJ, ki je veliko obljubljala in še več omejevala. No ja, pa veselo smo tekali s štafetno palico naokrog in tam v Belem gradi notorično prepevali »Tito, golubičice bela«. Na slovenski popevki je zmagala Majda Sepe s čudovito melanholično Uspavanko za mrtve vagabunde. Popolnoma drug slog kakor Evrovizija, ampak seglo je globoko v srce.

Skratka tega leta se ni zgodilo nič, kar bi bilo vredno zgodovine. Toda to je bilo moje zaključno leto na Srednji zdravstveni šoli na Jesenicah, leto z dolgim poletjem pred začetkom študija v Ljubljani ter leto finančnih potreb. Ni bilo vprašanje, ali bi me v Splošni bolnišnici Jesenice začasno sprejeli na delo, dilema je bila le, kdaj bi bil jaz pripravljen. Oni bi me pričakovali že kar »pred štirinajstimi dnevi«, jaz pa bi vseeno rad še kakšen dan odložil. Vse to me je begalo, a mi tudi godilo. Pomemben sem! Koristen sem! Na koncu smo se le dogovorili za razumen začetek poletnega dela.

Na dogovorjeni dan sem se z maslom v kolenih pa s sveže zlikano lastno uniformo, ki me je spremljala že celo šolsko obdobje, najmanj 15 minut pred časom pojavil pred vrati glavne medicinske sestre bolnišnice. Niti potrkati ni bilo treba na sicer priprta vrata. »Takšne imamo radi, le naprej! Imaš delavsko? Imaš! Daj sem! Tole soglasje podpiši! Tu imaš beležko, dva kemična, rdečega in modrega, pa škarje. Ne izgubi jih! Še podpis! Na, pa še enega za ključ od garderobne omarice! V redu. No, garderoba je tam, kjer ste jo imeli v šoli. Poišči številko, preobleci se in čez 15 minut se dobiva pred vrati travmatološkega oddelka.«

Uf! Tole je pa bil pogovor. Komaj mi je uspelo prikimati na posamezni napotek in že sem bil na poti v garderobo.

Čmok v grlu je bil prisoten tudi potem, ko sem že preoblečen čakal na sestro Jožo. »Z njo ni dobro češenj zobati,« so znale povedati vse kolegice, ki so že kdaj imele opravka z njo. Resna in stroga, pa odločna, čeprav sem jo kasneje spoznal tudi kot čutečo in milo. Težka steklena vrata so se odpirala in zapirala, v avlo so namreč prihajali prvi pacienti na jutranji »čik«, na oddelku pa je še vedno vladal nekak mir.

»Si pa res hiter! Greva,« me je kar potegnila iz dremavega sanjarjenja. Kaj sem hotel, zakorakal sem za njo in si poskušal nadeti čim bolj brezskrben izraz. Konec koncev sem si dela z bolniki želel, med njimi sem se vedno počutil ne le sprejetega, ampak tudi zapolnjenega. »Sestre, dobro jutro! Tukaj imate pomočnika za tri mesece. Dobro ga izkoristite! V vaše in njegovo dobro!«

»Brez skrbi! Nagaral se bo pri nas! Pa mu vseeno ne bo hudega. Nas že pozna, mi pa njega! Iz prakse! No, Jožkič, ti pa hitro kavo spij, potem greš pa z mano. Postiljat!«

**»Sestre, dobro jutro!
Tukaj imate pomočnika
za tri mesece. Dobro
ga izkoristite! V vaše in
njegovo dobro!«**

Prvi dan je minil hitro, kot bi mignil. V postiljanju, umivanju, odzivanju na brenčanje zvoncev, razdeljevanju zdravil, razdeljevanju hrane in hrantenju ... Praksa, ki sem jo že v času šolanja najraje opravljal na tem oddelku, je končno prišla do veljave. Kaj kmalu sem bil njihov polnopravni kolega in sleherni dan je 13. ura prišla skoraj hitreje, kakor čas za malico leto pred tem, ko sem poleti delal v trgovini. Seveda so kolegice do dobra izrabile mladega bodočega študenta, ki je bil pripravljen podaljšati za kakšno uro, če je bila potreba, pa mimo razpisanih ur pomagati še ob nedeljah ... Pokazale in naučile so me vsega, kar je bilo potrebno za samostojno delo: bolj zahtevnih prevez, odvzemov šivov, menjave redonskih steklenic, menjave urinskega katetra pri ženskah in še kopico drobnih veščin. Nekaj posebnega je bila priprava postelje na ekstenzijo. Z vozičkom se je bilo treba odpraviti v 3. nadstropje, tam poiskati ozka, neugledna vrata, se zriniti skozi in povzpeti po ozkih, strmih stopnicah na podstreho, tam poiskati potrebno in znositi po resnično zoprnih stopnicah nazaj dol do vozička. Štiri težka in nerodna stojala za posteljo, nekaj okroglih in ploščatih uteži z luknjo na sredini ter še opornico in streme. Kar nekaj časa je bilo treba, da je bilo vse na mestu.

Ko je glavna oddelčna sestra prinesla razpored za naslednji mesec, sem bil že razpisan tudi v popoldanski izmeni in za nedeljsko delo. Kologice, mlade, skoraj vrstnice in starejše, v vsem prekaljene so me sprejele medse kakor v zanimivo družino: Marija, Albinca, Zdenka, Jabuka, Malči in Valči, Darinka so mi postale vsakdanja družba. Poznali smo občutja drug drugega, hrepenenja in strahove, se znali medsebojno šaliti in potolažiti ... In ob tem so nastajale drobne zgodbe, ki se še vedno po toliko letih občasno zapeljejo v »veliki kader«.

Bilo je pozno jutro prvi mesec dela. Vladala je oddelčna rutina kakor v večini dni. V sestrskem prostoru sem zlagal preostanek čistega perila po zaključenem jutranjem postiljanju. Vrata je v trenutku zatemnila odločna senca. In že se je razlegel glas glavne sestre bolnišnice: »No, kako? Si se že navadil na oddelek?« Naveličano sem skomignil. Tega dne se mi resnično ni nič ljubil. Pač nekaj težav z zdravjem, ki sem jih običajno reševal tako, mimogrede. Razgovora me je odrešil zvonec. Soba 1b. »To bo pa

polna nočna posoda pri starejši gospe«, sem pomislil in si hitel pripravljati potrebno. »No, bova pogledala skupaj, kaj je! Da te vidim pri delu,« je zamolklo rekla. In odhitela proti sobi. Nekoliko sem zaostajal za njo, a sem še lahko slišal njen gromki: »Dobro jutro. Kaj bo dobrega, gospe?« in še čisto tihi »O ježešna, a prv ta gvavna j`pr`šva« In še malo glasneje: »Kahlco, prosim ...«

»No, Jože«, se je takoj oglasila sestra Joža in me malo očitalo-če, ker sem zamujal, iskala s pogledom, »tukaj bova pa nočno posodo prinesla!« »Ne, ne pr`nest! Odnest,« se je splet slišal tih ženski glas. Sestra Joža se je odločno obrnila proti meni, ki sem obstal nekaj korakov za njo in presenečeno zagledala že vse potrebno v mojih rokah. »Vidim, da boš tole zmoget sam,« je še dejala in zelo hitro odšla.

Kompleks sobe 1A in 1B je bil nekaj posebnega. 1A je bila zelo majhna soba, v katero so stlačili dve bolniški postelji, z vrati pa je bila neposredno povezano z le malo večjo sobo 1B, v kateri so bile tri postelje. V tistem poletju 1974. leta so bile to ženske sobe. Med postiljanjem smo včasih kar veselo kramljali tako med seboj kakor s pacientkami. Tega poletja je nekaj časa zasedala posteljo v tej mali sobici mlajša gospa iz oddaljenega večjega mesta, mislim, da iz Kranja. Ker je njena sosedka potrebovala nekoliko več nege, smo se zadržali nekoliko dlje in seveda veselo kramljali. Naenkrat se oglasi »mestna gospa« in vpraša mojo le nekaj let starejšo kolegico: »In katerega zdravnika ste vi izbrali?« »Prooosim? Kako mislite?« »Ih, kako, za par, saj veste! Vse medicinske sestre počnete tako. Nekaj časa ste male pridne sive miške, nato pa osvojite enega od zdravnikov in cop.« »Tega pa res ne morete reči,« sem poskušal ugovarjati. Ko vsaj ne bi! Mestna gospa je že imela pripravljen odgovor: »Le čemu ne? Vedno je tako! Dobro vem! Konec koncev redno prebiram Doktor romane!« (Opomba za mlajše: ta publikacija je izhajala tedensko in je bila papirnata verzija današnjih turških in španskih žajfnic). Rdeča kot kuhan rak se je kolegica, ki je nasploh imela nekaj zamer do zdravnikov, le z veliko težavo zadrževala. Šele ko sva opravila delo in zaprla vrata sobe, se je vsulo iz nje kakor iz tovarniškega dimnika. Slišal sem lahko prav vse furmansko obogatene ljubkovalnice tega sveta. In v tednu, dokler je bila »mestna gospa« še stanovalka našega oddelka, kolegica ni več prestopila praga teh vrat. Modro!

Nasploh so bile pacientke, ki so bile nameščene v teh malih sobah, vedno nekaj posebnega. Prave raritete! Cukrčki za dušo, tako ali drugače. Že v času te mestne gospe je v sosednji sobi 1B ležala starejša gospa. »Dama s kahlico« iz prve zgodbe. Po več kakor trimesečnem bivanju na ekstenziji smo ji odstranili železje in skoraj 90-letnica iz Borove vesi, kakor je sama rekla,

je malo zacvetela. Ob stalnem razgibavanju se je začela znova postavljati na noge, počasi in trmasto. Ob njej in zanjo delati je bilo prijetno. Skromna pa vendar radoživa je držala pokonci vse v sobi in še nas, ki smo se sukali okoli. Še ko je bila na ekstenziji, je prebila led zadrege in rekla »Joža, kar prnes` mn kahlo. Stara usrana r t t` nau nč nardiva, jest se bom pa le bole poč tiva«. In res ni bilo nobene treme več, ne pri ženskah. Ob postiljanju smo ji pomagali se presesti na stol, sami pa smo zakraljevali nad njeno posteljo. Rutina in prav nič po šolsko je teklo postiljanje: vozli na rjuhah so poskrbeli, da so se sprane rjuhe lepo napele,

žimnice, ki so tudi že videvale boljše čase, smo stalno obračali, ker drugače so kaj hitro postale palačinke neprimernih oblik. Pri tej gospe smo vedno veselo kramljali z njo. Včasih nas je presenetila s kakšno šalo, drugič s kakšno prigodo iz svoje mladosti. Zato sem jo nekega dne brez posebne dileme povprašal: »Ja, kaj pa menite o nas, današnji mladini? Verjetno smatrate, da smo kar malce pokvarjeni?« »Joža, a s` ti en mau nor? Zakva pa mislš, da ste kej drgač od nas? Kok pa misliš, da ste vi pršli na svet? Če b`bli mi pa vaš starš nadovžn kukr angeljčki, polej tebe in vseh vas ne b blo. Pa seb svet kr hit končou.« Ni trajalo dolgo in gospa je odšla v domačo oskrbo, njeno mesto pa zasedla jeseni-

ška posebnost Rominja. Ker smo ji dajali večje porcije hrane in ker smo ji vedno skuhalo obvezno kavo, je sedela v postelji kakor grofica, skoraj predla od zadovoljstva in vsakomur želela malo povrniti. Z branjem usode iz dlani. Kologice so se ji večinoma smejale in ji kimalo: »Ja, ja, enkrat«. Vsekakor je niso jemale preveč resno. A se vedno najde kdo, ki verjame v nemogoče, zato je soba kmalu postala bolj promenada sester in strežnic z drugih oddelkov. Vedno, kadar sem imel opravka v njeni sobi, sem bil tarča njenih ponudb: »Daj, mladi gospodin, daj ruku.« Pa sem je končno imel dovolj in sem ji stegnil razprto dlan pod nos. Nasmehnila se je in začela razlagati: »Ja, dolgo življenje te čaka, pa veliko sreče v ljubezni, kar se denarja tiče, boš kmalu rešen težav.« Nasmejal sem se ji in rekel: »No, no, Frida, že res, da je jutri »marijageld«, pa ne zame, jaz sem šele začel delati in bom moral čakati še en mesec.« Do konca njenega bivanja v bolnišnici sem imel potem mir, a so se najina pota kasneje večkrat prepletla, vedno v nekakem medsebojnem spoštovanju in še celo na njena stara leta je pogosto malo poklepeta na naši domači klopci.

Zanimivo je, da se mi moški pacienti iz tistega časa niso tako močno zarezali v spomin. Verjetno so bili vse preveč nezahtevni ali pa povprečni. Izstopa le eden. Mali rdečeličen gospod, ki je bil sprejet zaradi »socialnih problemov«, kakor smo rekli. Svojci, ki so skrbeli zanj, so odpotovali na dopust nekam na Jadran, zanj pa so se domenili za dodatno obravnavo. Ker je imel gospod gastrostomo, je bil razlog skoraj očiten. Vendar z njim sploh ni bilo veliko

A se vedno najde kdo, ki verjame v nemogoče, zato je soba kmalu postala bolj promenada sester in strežnic z drugih oddelkov. Vedno, kadar sem imel opravka v njeni sobi, sem bil tarča njenih ponudb: »Daj, mladi gospodin, daj ruku.«

dela. Zjutraj je bil pokonci med prvimi, ponosno kakor vojak je stal poleg popolnoma naravnane postelje in se nam, ki smo hiteli z jutranjimi opravili, široko smejal. Med dnevom pa je sedel na stolu in bral. Le hrana, ki so jo pošiljali zanj iz kuhinje, mu ni bila ravno všeč. Mogoče le tu in tam kakšna malenkost. Govoriti resda ni mogel, a sistem pisanja listkov je vse nadomestil. Kmalu nam je pojasnil, kaj bi rad, in ker so bile želje skromne, težav ni bilo. Večinoma smo mu potem hrano pripravljali na oddelku: vrelo mleko smo ohladili na telesno temperaturo, vanj zamešali maslene kekse, žlico sladkorja, okrušek masla ter eno do dve surovi jajci. Včasih smo dodali še vrečko Complaina ter s tem obogatili jed še z dodatnimi beljakovinami, vitamini in minerali. Uf, kako je to dišalo, le nekam čudno se je vleklo ... Lonček s to mešanico smo mu prinesli v sobo, gospod se je zadovoljno razkošatil na stolu, si odvil široko kompreso s trebuha, tako da se je sprostila živo rdeča debela gumijasta cev, ki je bila vanjo zavita. Če je bilo treba, smo okolico izstopišča očistili in obložili z vazelinskimi gazicami, on pa je odstranil zamašek na cevki, namestil majhen lijak in si začel počasi nalivati dišečo zmes hrane. Ob tem je godel od zadovoljstva in mlaskal. Na koncu si je nalil še malo čaja, zamašil gumijasto cev, si zavil trebuh v kompreso, jo spel z varovalnimi sponkami, se še enkrat zadovoljno pogladil po trebuhu in si še nekaj časa kimal.

Nekega dne, sredi poletja je bilo, sem prevzel odgovornost, da sem pred vizito vsem ležečim na oddelku odvil rane in jih prekril s kompresami. Kakšno sobo ali dve za mano se je vila kača zdravnikov, stažistov, sester in vseh drugih pomembno nepomembnih posameznikov. Teh je bilo na viziti vedno toliko, da včasih niti v sobo niso mogli vsi. Po zaključku, ko smo pregledovali zabeležke, me opozori kolegica: »Gospodu na dvojki pa pri kosilu nesi še kozarec rdečega. Naj ga popije, pravi zdravnik, samo da ne bo delirija. Gospod je pravil zdravnikom, da so ponoči imeli toliko dela, da se je morala nočna sestra kar s kotalkami okoli voziti.«

In sem gospodu resnično prinesel vino ob kosilu. »S čim sem si pa tole prislužil?« me je povprašal. »Ja, to je pa zato, ker ste opazili, koliko dela so imeli ponoči.« »No, potem pa še nama prinesite,« sta se oglasila še njegova soseda. »Sva jo tudi videla. In lahko rečeva, da je na kotalkah kar spretna.«

Vsaka bolnišnica, vsak oddelek ima svoj vonj in svojo dušo, ki živi in diha skupaj z zaposlenimi in trenutnimi pacienti. Tako je zdaj, tako je bilo nekdanj. Desna kirurgija iz tistega davnega leta se mi je zarezala v spomin. Podobno kakor interna I. Levo v isti ustanovi, le leto kasneje. Mesec dni obvezne prakse, tokrat kot študent zaključenega prvega letnika VŠZD in nato še dva meseca službe. Za plačo, ki je pomagala poravnati stroške bivanja v Ljubljani.

Glavna medicinska sestra bolnišnice sestra Joža ni dvomila o sposobnostih za samostojno delo. Po mesecu dni ovohavanja posebnosti dela na internem oddelku ter prilagajanja na drugačno prostorsko razporeditev sem bil že zrel za nočno izmeno.

Sredi dopoldneva, ko je bila večina osnovne nege opravljena, smo bolnikom s slabim apetitom razdeljevali »beljakovinske dodatke«. Običajno je bila to krepka goveja juha z rezanci in drobno sesekljanimi koščki mesa, včasih so iz kuhinje poslali sočne in mehke zrezke v omaki, drugič velike in dišeče janeževe upognjence, le včasih smo skuhalo mlečni šodo kar na oddelku. Ko smo bolnikom to razdelili, smo se lotili kuhanja kave. Za bolnike. Tisti, ki so jo želeli piti, so prinesli svoje vrečke s kavo ali pa so nas opozorili že pri postiljanju, da smo odšli ponjo. Kavo smo skuhalo v velikem loncu, jo nalili v manjše skodelice in jih, skupaj z ostanki kave v vrečkah, odnesli k bolnikom. Nekega dopoldneva se je oglasil s kavo tudi mlajši bolnik, skoraj vrstnik, le nekaj let starejši od mene. Malo se je ustavil v sestrskem prostoru in se zapletel v pogovor z mano. »Veš, gledam tele vaše punce, delajo kot črna živina. Nепrestano v pogonu. Če bi naše fabrike, tako delale ... Pa še lepe so. Ampak, veš, si pa ne predstavljam

nobene za partnerko. Ne bi prenesel misli, da me boža ista roka, kot je prej celo dopoldne umivala umazane starce!« »No, ja, Stjepan,« sem zagodel, »še dvakrat ali trikrat povej tole naglas, pa ne boš nikoli v zadregi!« ter ga počasi porinil skozi vrata na hodnik. Ko sem čez dobre pol ure nosil kavo po oddelku, sem potrkal tudi na vrata Stjepanove sobe, mu dal na nočno omarico še polno vrečko kave in se opravičil: »Žal mi je, toda danes je kuhala kavo kolegica, ki je prej celo dopoldne umivala starejše ljudi in res nisem mogel dovoliti, da bi se ti še kava zagnusila.«

Je pa bilo to poletje, kakor že katero pred tem in katero kasneje, čas vsesplošne kadrovske podhranjenosti in internističnim kolegicam se je kar kamen odvalil od srca, ko so zvedele, da sem goden za nočno izmeno. So rekle, da kar lažje dihajo, mene pa je razganjalo od zadovoljstva in samozavesti. Nočne malice tistega časa so bile v domeni zaposlenih, ki so se znašli vsak po svoje. Ker smo želeli proslaviti moj »nočni krst«, se je priprava malice malce razširila. Po zaključku večernih obhodov in opravljenih obveznostih sem se lotil pripravljavanja paradižnikove solate, v pečici pa se je že pekel krompir. Iz sosednjega oddelka so dišala pečena kokošja bedra in čevapčiči, iz zgornjega nadstropja pa so se vile omamne dišave po jabolčnem zavitku. Drugače pa je vladala absolutna tišina, nobenega zvonca na nobenem od oddelkov. Kakor da bi omamne vonjave še bolnikom prinesle nekaj domačnosti in jih zazibale v miren sen. Malo pred enajsto uro zaropčejo vrata dvigala in na oddelek stopi predstojnik. Še zadnji pregled po oddelku, preden se odpravi v sosednjo stavbo, domov k počitku.

Drugače pa je vladala absolutna tišina, nobenega zvonca na nobenem od oddelkov. Kakor da bi omamne vonjave še bolnikom prinesle nekaj domačnosti in jih zazibale v miren sen.

»Vse mirno, Jože?« Nato se ustavi sredi hodnika kakor vkopan, dvigne nos in kakor lovski pes nekajkrat globoko potegne sapo: »Kaj pa tako omamno diši?« »Verjetno iz kuhinje,« odgovorim. »Ampak takole pozno? No, verjetno kaj pripravljajo za jutri,« še pravi in doda, da odhaja domov. Pripravljene jedi smo pojedli po njegovem odhodu, noč pa le ni bila tako mirna, kot se je začela.

Rozi, sestra na sosednjem traktu, je vstajala od malice vsakih 5 minut in nemirno preverjala speče. »Mislim, da en gospod ne bo dočkal jutra. Zelo slab je,« je pojasnila, ko se je vrnila z obhoda. In resnično me je malce čez polnoč prišla iskat za pomoč pri oskrbi pokojnika. Sestra Rozi je zadnje pol ure v glavnem preseдела ob njem in molila zanj. Tega ji tudi daljnjega leta 1975 nihče ni mogel, niti poskušal prepovedati. Skoraj nežno mu je zatisnila oči, na palec sva mu navezala listek z osnovnimi podatki, ga preložila na voziček in ga prepeljala v stranski prostor, ob njem pa prižgala skromno svečko. »Če moreš, če znaš, zmoli skupaj z mano še ti kak očenaš. Ubogi človek je bil, veliko je pretrpel, prav mu bo prišlo za pokoj duše.« In sva molila, ona vajeno in mirno, jaz sem s tresočim glasom bolj iskal besede molitve kakor dejansko molil. A stal sem tam in zrl v veličino težkega dogodka.

Ko sta minili obvezni dve uri, sva pokojnika skupaj z dokumentacijo peljala tja dol, tja, kamor še podnevi nihče ni rad hodil, v mrtvašnico. Na oddelku sva skupaj pospravila posteljo, zbrala skromno pokojnikovo imetje, ga popisala ter se otožno nasmehnila drug drugemu. Jutro se je bližalo in če je do tega trenutka na mojem oddelku vladal mir, zdaj ni bilo več tako. Zabrenčal je prvi zvonec in hitro nato še eden. Tako se pač oglašča potreba po jutranjem praznjenju mehurja, seveda v nočno posodo. V obe sobi, kar sočasno nesem tiste belo emajlirane »lopat«, komaj dobro uredim eno pacientko, že se zaslišal je klic gotovo še iz druge sobe. »Tole bo pa enostavno, vse bo šlo kar z eno potjo,« si mislim in že hitim proti sanitarnemu izlivu s polnimi rokami. Dokaj ponosen in zadovoljen s sabo hodim po hodniku, dokler mi koraka ne zmede še en zvonec. Zgornji del telesa obrnem, da bi si ogledal, kdo me še potrebuje, noge pa veselo vlečejo svojo pot in se – zapletejo. Ravnotežje mi je sicer uspelo ujeti, a le delno, roke so skupaj z nočnimi posodami poletele kvišku in vsebina nočnih posod je veselo naredila lok nad mojo glavo ter se razlila za mano po hodniku. Kar na jok mi je šlo, ko sem brisal ostanke seča in na hitro pomival onesnaženi del hodnika. A mi je uspelo vse urediti, ostalo je le še merjenje telesne temperature pri bolnikih ter kuhanje kave ob predaji službe. Toplomere sem še pridno razdelil, kakor se je spodobilo, lepo varno shranjene v kozarcu na manjšem pladnju. A ko sem jih začel pobirati, me je prešinilo, »Le čemu nosim vse tole s seboj. Zadostuje, da toplomer bolniku vzamem, preverim temperaturo, jo zabeležim na

temperaturno listo ter toplomer shranim v žep. Kasneje pa lepo vse skupaj uredim in pospravim.«

Vse je šlo kakor po maslu, hitro in elegantno, do trenutka, ko sem hotel vzeti toplomer od bolnika, ki je ležal na zasilnem ležišču, na nizkem divanu. Samo malo sem se sklonil in že so hoteli vsi toplomeri hkrati iz mojega žepa. Razsuli so se po ležišču, nekaj jih je padlo po tleh in le žalostno sem lahko opazoval drobne črepinje ter bežeče kroglice živega srebra. »Le kaj mi je tega treba bilo,« sem zavzdihnil in hitel s pospravljanjem, da ne bi bilo še večje škode. Za las je šlo, ravno sem pospravljaval vedro, ko je skozi vrata stopila dnevna ekipa.

Naslednje jutro je sledil razgovor pri sestri Joži. Ni mi bilo ravno preprosto razložiti, kako to, da je v času moje nočne izmene zmanjkalo kar 11 toplomerov. No, nekako sem ob nenehnem mrščenju stroge sogovornice zgodbo le spravil iz sebe in tiho obstal. Gledala je nekam v strop, s prsti počasi in v ritmu bobnala po mizi, nato pa odrešujoče rekla: »Si pač rabil tole šolo! Upam, da si boš zapomnil za celo življenje, da so pravila pri nas za zaščito bolnika in v tvoje dobro, ne le kar tako!«

Sobni zdravnik Gusti, ki me je poznal še iz srednje šole, me je večkrat opazoval pri delu in nekega dne prišel z idejo, da bi me priučil katetrizacije moških. Še danes me je sram svojega takratnega odziva. Mislim, da sem bolj podoben majhnemu psičku, ki se mu ob oblubi klobase pcedi iz gobčka. Gusti se je samo nasmehnil in začel s poukom. Ko je prišla potreba po posegu, se je on lotil asistence, mene pa vodil in bodril, korak za korakom. V kratkem sem postopek obvladal do popolnosti in v naslednjih letih sem pridobljene spretnosti krepko preplačal in pogosto obžaloval. Ne le, da sem sčasoma spoznal, kako zelo tvegam s preseganjem kompetenc, pogosto sem moral ob lastnih obveznostih najti še čas za to, meni kasneje tako neljubo opravilo, ker zdravnik »kar ni imel časa«. Še dobro, da se ni nikoli nič zapletlo ...

Neverjetno, koliko drobnih zgodb se nakopiči v letih. Še posebej, ker je delo medicinskih sester delo z ljudmi in prihajajo tako v stik z njihovimi skrivnostmi kot njihovimi usodami. Večje ali manjše kadrovske stiske so bile prisotne vedno in zdravstvena nega jih je reševala, kakor jih pač je. Vendar nas življenje uči, da protokoli niso zato, da bi si z njihovim kršenjem lajšali delo, temveč v naše varstvo in v dobro tistega, katerega zagovorniki smo. Na splošno velja, da bližnjice niso najlažja in najkrajša pot! In ko gledamo zdravnike, nam mora biti vedno v mislih, da so pogosto poskušali preložiti del svojih kompetenc na medicinsko sestro. In vedno se najde kakšna, ki to naivno in s ponosom prevzame, seveda na škodo lastnega dela. In življenje gre dalje ...

In sva molila, ona vajeno in mirno, jaz sem s tresočim glasom bolj iskal besede molitve kakor dejansko molil. A stal sem tam in zrl v veličino težkega dogodka.